

Що робити, якщо ігри між 6-7-річними дітьми стали агресивними?

Діти вчаться регулювати злість і опановувати різні ролі. Під час війни вони експериментують із войовничими ролями. Це нормально, не варто забороняти. Важливо лише, аби діти розуміли, що є межа. Дитині треба пояснити, що ми маємо вміння домовлятися і знаходити компроміс. Також потрібно розповісти: *“Ти відповідаєш за те, як користуєшся своєю силою. І є межа, коли ти можеш когось скривдити, поранити, зробити боляче, зруйнувати взаємини”*. Якщо цю межу порушують, батьки мають втручатися, й повинні бути дисциплінарні наслідки.

Як допомогти підлітку сприймати інформацію безболісно, якщо майже всі її друзі виїхали за кордон й надсилають фото зі спокійного красивого життя?

Біль дитини говорить про те, що її це обурює. І це нормально. Якби їй це не боліло, то це означало б, що вона не відчуває серцем, а це не ОК. Я не думаю, що тут завдання батьків у тому, щоби дитині не боліло. Бо тоді вона втрапить чутливість. Я не думаю також, що завдання батьків – закрити дітям очі, щоби вони не бачили, що у світі є біль і страждання.

Діти мають навчитися жити у світі, де є біль, страждання, втрати, багато сумних речей. Радше мета – розділити цей біль із дитиною, говорити про те, що їй болить, чому її це обурює. І головне – що вона довідується про себе в цій ситуації.

Дитині боляче, що ті діти не чутливі – замість слів підтримки, вони надсилають фото з моря. Але, з іншого боку, ми можемо пояснити їй: *“Можливо, ця подружка думала, що для тебе це буде підтримкою, вона сфотографувала море й надіялася, що воно тебе зігріє, бо тобі там зараз важко”*. Дитина має вчитися розуміти, що деколи люди роблять щось нечутливе не з поганих мотивів. І також має вчитися відповідати, наприклад: *“Знаєш, мені зараз не хочеться дивитися на це. Я тут, я переживаю, мені боляче”*. Треба вчити дитину соціальної та емоційної компетентностей у цій ситуації.